

ឧក្រិដ្ឋវិទ្យា Criminology

By Dr. Ngann Sundet, Assoc Prof of RULE

January 27, 2026

អត្ថបទនេះមានគោលបំណងស្វែងយល់ពីបញ្ហាសង្គម និងជីវិតពិត ជាពិសេសបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច ទំនាស់ និងច្បាប់។ បន្ថែមពីនេះ ការសិក្សានេះក៏មានចំណាប់អារម្មណ៍ករណីផលប៉ះពាល់តូចតាចខ្លះ ដូចជាការប្រើអំពើហឹង្សាសាមញ្ញ ជាស្រាល អាចធ្លាក់ទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃបទល្មើស។ ដូច្នេះការស្វែងយល់អំពីចិត្តសាស្ត្រឧក្រិដ្ឋវិទ្យាគឺជាការសិក្សាស្រាវជ្រាវមួយយ៉ាងមានសារៈសំខាន់បំផុតដើម្បីជួយសង្គមឱ្យមានសុខុមាលភាពល្អ។

ឧក្រិដ្ឋវិទ្យា គឺជាការសិក្សាបែបវិទ្យាសាស្ត្រនៃឧក្រិដ្ឋកម្ម អាកប្បកិរិយាឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការឆ្លើយតបរបស់សង្គមចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម។ វារួមបញ្ចូលគ្នានូវទ្រឹស្តីពីសង្គមវិទ្យា ចិត្តវិទ្យា ច្បាប់ និងវិញ្ញាសាផ្សេងៗទៀត ដើម្បីយល់ពីមូលហេតុដែលឧក្រិដ្ឋកម្មកើតឡើង និងរបៀបការពារ/ទប់ស្កាត់កុំឱ្យមានបទល្មើសកើតឡើង។

1. Definition of Criminology

Criminology is the scientific study of crime, criminal behavior, and how society responds to crime. It examines the causes, patterns, and consequences of criminal actions, including the behavior of both offenders and law enforcement systems. Criminology uses knowledge from disciplines such as sociology, psychology, law, anthropology, and forensic science (Siegel, 2018).

ឧក្រិដ្ឋវិទ្យាគឺជាការសិក្សាបែបវិទ្យាសាស្ត្រនៃឧក្រិដ្ឋកម្ម អាកប្បកិរិយាឧក្រិដ្ឋ និងរបៀបដែលសង្គមឆ្លើយតបទៅនឹងឧក្រិដ្ឋកម្ម។ វាត្រូវពិនិត្យមើលលើមូលហេតុ គំរូ និងផលវិបាកនៃសកម្មភាពព្រហ្មទណ្ឌ រួមទាំងអាកប្បកិរិយារបស់ជនល្មើស និងប្រព័ន្ធអនុវត្តច្បាប់។ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រើចំណេះដឹងពីផ្នែកនៃមុខវិជ្ជាដូចជា សង្គមវិទ្យា ចិត្តវិទ្យា ច្បាប់ នរវិទ្យា និងវិទ្យាសាស្ត្រកោសល្យវិច័យ (Siegel, 2018) ។

Key idea: Criminology seeks to answer *why crime happens* and *how to reduce it*.

ឧក្រិដ្ឋវិទ្យាស្វែងរកចម្លើយថាហេតុអ្វីបានជាឧក្រិដ្ឋកម្មកើតឡើង និងវិធីកាត់បន្ថយវា។

2. Major Theoretical Perspectives in Criminology

Theory	Key Idea	Main Scholar	Explanation
Classical Theory	Crime is a result of <i>free choice</i> ; punishment must be proportional. ឧក្រិដ្ឋកម្មគឺជាលទ្ធផលនៃជម្រើសដោយឥតគិតថ្លៃ; ការផ្តន្ទាទោសត្រូវតែសមាមាត្រ។	Cesare Beccaria	People commit crime after weighing benefits and risks. The goal is to deter crime through fair punishment. មនុស្សប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ បន្ទាប់ពីប្រៀបធៀបផលប្រយោជន៍ និងហានិភ័យ។ គោលដៅគឺដើម្បីទប់ស្កាត់ឧក្រិដ្ឋកម្មតាមរយៈការផ្តន្ទាទោសដោយយុត្តិធម៌។
Biological Theory	Criminality may be influenced by <i>biological or genetic factors</i> . ឧក្រិដ្ឋកម្មអាចត្រូវបានជះឥទ្ធិពលដោយកត្តាជីវសាស្ត្រ ឬហ្សេន។	Cesare Lombroso	Physical traits or inherited characteristics could relate to criminal tendencies. លក្ខណៈរូបវន្ត ឬលក្ខណៈដែលទទួលមរតកអាចទាក់ទងនឹងទំនោរព្រហ្មទណ្ឌ។
Sociological (Social Learning) Theory	Crime is <i>learned</i> from interaction with others.	Edwin Sutherland	People learn criminal behavior through peers, family, or community influences.

	ឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានរៀនពីអន្តរកម្មជាមួយអ្នកដទៃ។		លក្ខណៈរូបវន្ត ឬលក្ខណៈដែលទទួលមរតកអាចទាក់ទងនឹងទំនោរព្រហ្មទណ្ឌ។ មនុស្សរៀនពីឥរិយាបថឧក្រិដ្ឋតាមរយៈឥទ្ធិពលមិត្តភក្តិគ្រួសារ ឬសហគមន៍។
Strain Theory	Crime occurs when individuals cannot achieve societal goals through legal means. ឧក្រិដ្ឋកម្មកើតឡើងនៅពេលដែលបុគ្គលមិនអាចសម្រេចបាននូវគោលដៅសង្គមតាមរយៈមធ្យោបាយផ្លូវច្បាប់។	Robert Merton	Financial pressure and lack of opportunity can push individuals toward crime. សម្ពាធផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងកង្វះឱកាសអាចប្រែបុគ្គលទៅរកឧក្រិដ្ឋកម្ម។

Example of a Theorem: Strain Theory (Merton, 1938)

People desire success (e.g., income, social status), but if society blocks their legal opportunities (such as education or employment), individuals may turn to illegal means (e.g., theft, drug trafficking) to achieve those goals.

មនុស្សចង់បានភាពជោគជ័យ (ឧទាហរណ៍ ប្រាក់ចំណូល ស្ថានភាពសង្គម) ប៉ុន្តែប្រសិនបើសង្គមរារាំងឱកាសផ្លូវច្បាប់របស់ពួកគេ (ដូចជាការអប់រំ ឬការងារ) បុគ្គលម្នាក់ៗអាចងាកទៅរកមធ្យោបាយខុសច្បាប់ (ឧ. ចោរកម្ម ការជួញដូរគ្រឿងញៀន) ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅទាំងនោះ។

3. Applied Real-Life Example (Cambodia Context)

In urban areas of City, some youths from low-income households may struggle to access higher education or stable jobs. According to strain theory, limited economic opportunities increase pressure to acquire income. As a result, some young people may be influenced to join gang groups, engage in motorbike snatching, or participate in drug distribution to achieve financial survival or status in their peer group.

នៅតាមជ្វាជនីយដ្ឋាននៃរាជធានី ឬនៅតាមតំបន់ដាច់ស្រយាលខ្លះ យុវជនមួយចំនួនមកពីគ្រួសារដែលមានប្រាក់ចំណូលទាបអាចជួបការលំបាកក្នុងការទទួលបានការអប់រំខ្ពស់ ឬការងារដែលមានស្ថិរភាព។ យោងតាមទ្រឹស្តីសម្ពាធឱកាសសេដ្ឋកិច្ចមានកម្រិតបង្កើនសម្ពាធក្នុងការទទួលបានប្រាក់ចំណូល។ ជាលទ្ធផល យុវជនមួយចំនួនអាចមានឥទ្ធិពលក្នុងការចូលរួមក្រុមក្មេងទំនើង ធ្វើសកម្មភាពឆក់យកម៉ូតូ ឬចូលរួមក្នុងការចែកចាយគ្រឿងញៀនដើម្បីសម្រេចបាននូវភាពរស់រានមានជីវិតផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ឬស្ថានភាពនៅក្នុងក្រុមមិត្តភក្តិរបស់ពួកគេ។

អាកប្បកិរិយានេះក៏អាចត្រូវបានពន្យល់ដោយទ្រឹស្តីសិក្សាសង្គមផងដែរ ដោយសារយុវជនអាចសង្កេត និងធ្វើត្រាប់តាមឧក្រិដ្ឋជន ជាពិសេសនៅពេលដែលឧក្រិដ្ឋកម្មលេចចេញជារៀងរាល់ថ្ងៃ ហើយការអនុវត្តច្បាប់របស់ប៉ូលីសនៅទន់ខ្សោយ (UNODC, 2021)។

4. Why Criminology Matters in Society

អង្គហេតុនៃឧក្រិដ្ឋកម្មជួយរដ្ឋាភិបាល អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល (NGOs) និងការអនុវត្តច្បាប់៖

- បង្កើតគោលនយោបាយទប់ស្កាត់ឧក្រិដ្ឋកម្ម
- កែលម្អកម្មវិធីស្តារនីតិសម្បទាសម្រាប់ជនល្មើស
- ពង្រឹងសមត្ថភាពអនុវត្តច្បាប់របស់ប៉ូលីសសហគមន៍

- ស្វែងយល់ពីស្ថានភាពសង្គមដែលរួមចំណែកដល់អាកប្បកិរិយាឧក្រិដ្ឋកម្ម ក្នុងគោលបំណងដើម្បីកាត់បន្ថយជាអតិបរមាសកម្មភាពនៃឧក្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុងសង្គម។

5. និយមន័យចម្រាញ់នៃឧក្រិដ្ឋវិទ្យា (Refined Definition of Criminology)

Criminology is “the interdisciplinary scientific study of the nature, extent, causes, and control of criminal behavior in both the individual and society”. It integrates insights from sociology, psychology, law, anthropology, and economics to understand crime as a social phenomenon (Siegel, L. J., 2018).

ឧក្រិដ្ឋវិទ្យាគឺជា «ការសិក្សាវិទ្យាសាស្ត្រអន្តរកម្មនៃធម្មជាតិ វិសាលភាព មូលហេតុ និងការគ្រប់គ្រងអាកប្បកិរិយាឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងក្នុងបុគ្គល និងសង្គម»។ ដើម្បីស្វែងយល់បញ្ហាឧក្រិដ្ឋកម្មដែលជាបាតុភូតនៃសង្គម គឺត្រូវរួមបញ្ចូលការយល់ដឹងពីផ្នែកនៃការសិក្សាសង្គមវិទ្យា ចិត្តវិទ្យា ច្បាប់ នរវិទ្យា និងសេដ្ឋកិច្ច (Siegel, L. J., 2018) ។

និយមន័យនេះសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើ (This definition emphasizes) ៖

- វិសាលភាពអន្តរកម្មផ្នែក៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មទាញចេញពីវិស័យជាច្រើន។
- មូលដ្ឋានគ្រឹះជាក់ស្តែង៖ វាពឹងផ្អែកលើទិន្នន័យ ការស្រាវជ្រាវប្រភព និងទ្រឹស្តី។
- ការផ្តោតអារម្មណ៍លើបញ្ហាពីរ៖ ទី១ ត្រូវពិនិត្យមើលទាំងអាកប្បកិរិយាបុគ្គល និងទី២ ចេនាសម្ព័ន្ធសង្គម។

ឧទាហរណ៍នៃការអនុវត្ត

ចូរយើងអនុវត្តនិយមន័យចម្រាញ់នេះទៅនឹងបញ្ហាពិភពពិត៖

- លក្ខណៈផ្លូវចិត្តរបស់ពួក Hacker (កម្រិតបុគ្គល)
- ផលប៉ះពាល់សង្គមនៃការបំពានទិន្នន័យ (កម្រិតសង្គម)
- ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងគម្លាតនៃការអនុវត្ត (យន្តការត្រួតពិនិត្យ)

វិធីសាស្ត្រនេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីកញ្ចក់ដ៏ទូលំទូលាយរបស់ឧក្រិដ្ឋកម្ម។ ការស្វែងរកមូលហេតុ អាកប្បកិរិយា និងការឆ្លើយតបជាប្រព័ន្ធដែលធ្វើឱ្យមើលឃើញអ្វីដែលនៅពីក្រោយឧក្រិដ្ឋកម្ម។

Definition of Criminology

Criminology is defined as “the scientific study of the nonlegal aspects of crime and delinquency, including its causes, correction, and prevention”. It explores the nature of crime, the behavior of criminals, and the functioning of criminal justice institutions (Sutherland, E. H., & Cressey, D. R., 1978).

ឧក្រិដ្ឋវិទ្យាត្រូវបានគេកំណត់ថាជា «ការសិក្សាបែបវិទ្យាសាស្ត្រនៃទិដ្ឋភាពមិនស្របច្បាប់នៃឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការប្រព្រឹត្តអំពើទុច្ចរិត រួមទាំងមូលហេតុ ការកែតម្រូវ និងការការពារ»។ វាស្វែងយល់ពីធម្មជាតិនៃឧក្រិដ្ឋកម្ម អាកប្បកិរិយារបស់ឧក្រិដ្ឋជន និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃស្ថាប័នយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ(Sutherland, E. H., & Cressey, D. R., 1978) ។

ទ្រឹស្តីសំខាន់ៗក្នុងឧក្រិដ្ឋវិទ្យា

នេះគឺជាទ្រឹស្តីឧក្រិដ្ឋកម្មមូលដ្ឋានចំនួនបី៖

Theory	Core Idea	Key Contributor
Strain Theory	Crime results when individuals cannot achieve societal goals through legal means. ឧក្រិដ្ឋកម្មកើតឡើងនៅពេលដែលបុគ្គលមិនអាចសម្រេចបាននូវគោលដៅសង្គមតាមរយៈមធ្យោបាយផ្លូវច្បាប់។	Robert K. Merton
Social Learning Theory	Criminal behavior is learned through interaction with others.	Albert Bandura, Edwin Sutherland

	អាកប្បកិរិយាឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានរៀនតាមរយៈអន្តរកម្មជាមួយអ្នកដទៃ។	
Labeling Theory	Being labeled as a criminal lead to further deviance due to societal rejection. ការត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាឧក្រិដ្ឋកម្មនាំឱ្យមានការខ្វែងគំនិតបន្ថែមទៀតដោយសារការបដិសេធរបស់សង្គម។	Howard Becker

Applied Example

ទ្រឹស្តីភាពតានតឹងក្នុងសកម្មភាព៖ ចូរសាកល្បងស្រមៃមើលយុវជនម្នាក់មកពីសង្កាត់ដែលមានចំណូលទាប ដែលសុបិនចង់ក្លាយជាអ្នកមាន។ មិនអាចទទួលបានការអប់រំ ឬឱកាសការងារ គាត់ងាកទៅរកការជួញដូរគ្រឿងញៀន។ យោងតាមទ្រឹស្តីភាពតានតឹង (Strain Theory) អាកប្បកិរិយាឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់បុគ្គលកើតចេញពីសម្ពាធដើម្បីសម្រេចបានជោគជ័យក្នុងសង្គមដោយគ្មានមធ្យោបាយស្របច្បាប់។

ទ្រឹស្តីនៃការសិក្សាសង្គម (Social Learning Theory) ៖ ឧទាហរណ៍ក្មេងជំទង់ម្នាក់ចូលរួមក្រុមក្មេងទំនើង ហើយរៀនលួចឡានដោយសង្កេតឃើញ និងធ្វើត្រាប់តាមសមាជិកចាស់ៗ។ អាកប្បកិរិយានេះត្រូវបានបំពេញបន្ថែមដោយការយល់ព្រមពីមិត្តភក្តិ និងរង្វាន់ដែលបង្ហាញពីរបៀបដែលឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានរៀនក្នុងសង្គម។

ទ្រឹស្តីនៃការដាក់ស្លាក (Labeling Theory) ៖ ឧទាហរណ៍សិស្សម្នាក់ដែលចាប់បានការលួចទំនិញត្រូវបានអាជ្ញាធរសាលាដាក់ស្លាកថាជា «ជនទុច្ចរិត»។ យូរៗទៅស្លាកនេះប៉ះពាល់ដល់អត្តសញ្ញាណខ្លួនឯង ហើយនាំឱ្យគាត់ប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋកម្មតែច្បងៗ ដោយបំពេញតាមការរំពឹងទុកនៃស្លាកនោះ។

ហេតុអ្វីបានជាការសិក្សាលើបញ្ហាឧក្រិដ្ឋកម្មវិទ្យមានសារៈសំខាន់ ?

ចម្លើយ៖ ការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាឧក្រិដ្ឋកម្មជួយ៖

- បង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រទប់ស្កាត់ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព
- ជូនដំណឹងអំពីគោលនយោបាយសាធារណៈ និងការអនុវត្តច្បាប់
- លើកកម្ពស់ការស្តារនីតិសម្បទាលើការផ្ដន្ទាទោស

ឧក្រិដ្ឋកម្មមិនគ្រាន់តែជាការសិក្សាអំពីឧក្រិដ្ឋកម្មប៉ុណ្ណោះទេ វាគឺជាការបង្កើតសង្គមដែលមានសុវត្ថិភាពជាងមុន។

6. ឧក្រិដ្ឋកម្មមានឥទ្ធិពលប៉ះពាល់ដល់សង្គម (the impact of crime on socio-economic development)

ខាងក្រោមនេះគឺជាការពន្យល់យ៉ាងច្បាស់អំពីផលប៉ះពាល់នៃឧក្រិដ្ឋកម្មលើការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គម ដែលគាំទ្រដោយទ្រឹស្តីពាក់ព័ន្ធ និងមានឧទាហរណ៍ករណីពិភពលោកពិតៗ

1. Concept: Impact of Crime on Socio-Economic Development

Crime negatively affects economic growth, productivity, investment, tourism, human capital, and social stability. High crime rates increase government spending, reduce business confidence, and damage community quality of life (Becker, 1968).

ឧក្រិដ្ឋកម្មប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ផលិតភាព ការវិនិយោគ ទេសចរណ៍ ធនធានមនុស្ស និងស្ថិរភាពសង្គម។ អត្រាឧក្រិដ្ឋកម្មខ្ពស់បង្កើនការចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាល កាត់បន្ថយទំនុកចិត្តអាជីវកម្ម និងធ្វើឱ្យខូចគុណភាពជីវិតសហគមន៍ (Becker, 1968)។

2. Theoretical Explanations of Crime's Socio-Economic Impact

A. Economic Theory of Crime (Becker, 1968)

Main idea: Crime reduces economic efficiency because it diverts resources from productive activities to **security, policing, and justice systems**.

គំនិតចម្បង៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មកាត់បន្ថយប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច ព្រោះវាបង្វែរធនធានពីសកម្មភាពផលិតភាពទៅក្នុងវិស័យសន្តិសុខ ប៉ូលីស និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌។

ផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ចសង្គម Socio-economic impacts

- បង្កើនការចំណាយសាធារណៈលើប៉ូលីស និងតុលាការ Increased public spending on police and courts
- ថ្លៃដើមអាជីវកម្មខ្ពស់ដោយសារការចំណាយលើសុវត្ថិភាព Higher business costs due to security expenses
- ការវិនិយោគបរទេសថយចុះ Lower foreign investment
- កាត់បន្ថយកំណើនសេដ្ឋកិច្ច GDP, Reduced GDP growth

ឧទាហរណ៍ករណីសិក្សា Case example

In developing country, rising cases of **property theft** and **drug crimes** force small businesses to spend more on CCTV, guards, and insurance. These extra costs reduce profit margins and limit expansion (Becker, 1968).

នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ការកើនឡើងនៃករណីចោរកម្ម និងឧក្រិដ្ឋកម្មគ្រឿងញៀន បានបង្ខំឱ្យអាជីវកម្មខ្នាតតូចចំណាយប្រាក់កាន់តែច្រើនលើទូរទស្សន៍ CCTV ឆ្នាំសន្តិសុខ និងធានារ៉ាប់រង។ ការចំណាយបន្ថែមទាំងនេះកាត់បន្ថយប្រាក់ចំណេញ និងការពង្រីកផែនការណាត់/ទំហំអាជីវកម្ម (Becker, 1968)។

B. Social Disorganization Theory (Shaw & McKay, 1942)

Main idea: Crime increases in communities with weak social institutions (family, school, local government). When crime increases, community structure further weakens, creating a cycle.

គំនិតចម្បង៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មកើនឡើងនៅក្នុងសហគមន៍ដែលមានស្ថាប័នសង្គមខ្សោយ (គ្រួសារ សាលារៀន រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់)។ នៅពេលដែលឧក្រិដ្ឋកម្មកើនឡើង រចនាសម្ព័ន្ធសហគមន៍កាន់តែចុះខ្សោយ បង្កើតជាវដ្តមួយ។

ផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ច-សង្គម Socio-economic impacts

- អ្នកជិតខាងថយចុះ Neighborhood decline
- តម្លៃអចលនទ្រព្យធ្លាក់ទាប Lower property values
- ការភ័យខ្លាច និងការមិនទុកចិត្តសហគមន៍ Community fear and mistrust
- កាត់បន្ថយការចូលរៀន និងការងារ Reduced school attendance and employment

ឧទាហរណ៍ករណីសិក្សា Case example

In some low-income areas of Phnom Penh, frequent **gang conflicts** and **drug activities** create fear among residents. Families avoid letting children walk to school, reducing educational participation and long-term economic mobility (UNODC, 2021).

នៅតំបន់ដែលមានចំណូលទាបមួយចំនួនក្នុងរាជធានី ជម្លោះក្រុមក្មេងទំនើងជាញឹកញាប់ និងសកម្មភាពគ្រឿងញៀន បង្កការភ័យខ្លាចដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។ គ្រួសារជៀសវាងការអនុញ្ញាតឱ្យកុមារដើរទៅសាលារៀន កាត់បន្ថយការចូលរួមផ្នែកអប់រំ និងការចល័តសេដ្ឋកិច្ចរយៈពេលវែង (UNODC, 2021)។

C. Human Capital Theory (Schultz, 1961)

Main idea: Crime damages human capital through injury, death, addiction, and reduced education.

គំនិតចម្បង៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មបំផ្លាញធនធានមនុស្សតាមរយៈការងាររបួស ការស្លាប់ ការញៀន និងកាត់បន្ថយការអប់រំ។

ផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ច-សង្គម Socio-economic impacts

- ការបាត់បង់កម្មករជំនាញ Loss of skilled workers
- ផលិតភាពទាប Lower productivity
- ថ្លៃសេវាថែទាំសុខភាព និងសុខុមាលភាពសង្គមកាន់តែខ្ពស់ Higher healthcare and social welfare costs ។

Case example

Drug-related crimes in developing country (particularly methamphetamine) lead to addiction among youth. Addiction reduces **labor productivity** and increases **healthcare burdens**, decreasing the country's overall human capital (UNODC, 2023).

ឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀននៅប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ (ជាពិសេសមេតាមហេតាមីន) នាំឱ្យមានការញៀនក្នុងចំណោមយុវជន។ ការញៀនកាត់បន្ថយផលិតភាពការងារ និងបង្កើនបន្ទុកថែទាំសុខភាព កាត់បន្ថយធនធានមនុស្សទាំងមូលរបស់ប្រទេស (UNODC, 2023) ។

D. Routine Activity Theory (Cohen & Felson, 1979)

Main idea: Crime disrupts daily social and economic activities.

គំនិតចម្បង៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មរំខានដល់សកម្មភាពសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចប្រចាំថ្ងៃ។

ផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ច-សង្គម Socio-economic impacts

- ថយចុះម៉ោងប្រតិបត្តិការការងារនៅក្នុងអាជីវកម្ម Decrease in business operating hours
- ការធ្លាក់ចុះនៃវិស័យទេសចរណ៍ Decline in tourism
- កាត់បន្ថយសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចពេលយប់ Reduced night-time economic activity

Case example

When **petty theft** increased in tourist areas of province, some businesses reduced their night operating hours. This reduced incomes of small shops, tuk-tuk drivers, and restaurants (Cohen & Felson, 1979). នៅពេលចោរកម្មកើនឡើងក្នុងតំបន់ទេសចរណ៍ក្នុងខេត្តខ្លះ អាជីវកម្មមួយចំនួនបានកាត់បន្ថយម៉ោងធ្វើការពេលយប់។ ការណ៍នេះបានកាត់បន្ថយប្រាក់ចំណូលរបស់ហាងតូចៗ មានដូចជា អ្នកបើករ៉ឺម៉កដឹកភ្ញៀវ ការធ្វើដំណើរពេលយប់ និងភោជនីយដ្ឋានជាដើម (Cohen & Felson, 1979) ។

E. Development Economics Perspective

Crime creates a **development trap**, preventing communities from escaping poverty (Sen, 1999).

ឧក្រិដ្ឋកម្មបង្កើតអន្ទាក់អភិវឌ្ឍន៍ រារាំងសហគមន៍មិនឱ្យរួចផុតពីភាពក្រីក្រ (Sen, 1999) ។

ផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ច-សង្គម Socio-economic impacts

- តំបន់ក្រីក្រជួបប្រទះឧក្រិដ្ឋកម្មកាន់តែច្រើន Poor areas experience more crime
 - ឧក្រិដ្ឋកម្មបំបាក់ទឹកចិត្តអ្នកវិនិយោគ Crime discourages investors
 - ការបង្កើតការងារមានកំណត់ នាំឱ្យឧក្រិដ្ឋកម្មកាន់តែច្រើន Limited job creation → more crime
- បញ្ហាទាំងនេះនាំឱ្យបង្កើតជាវដ្តនៃភាពក្រីក្រ-ឧក្រិដ្ឋកម្ម This creates a **poverty–crime cycle** ។

Case example

In rural developing country, illegal logging and land disputes discourage investors from developing agriculture or eco-tourism projects, limiting job opportunities for rural households.

នៅតំបន់ជនបទខ្លះនៃប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ការកាប់ឈើខុសច្បាប់ និងជម្លោះដីធ្លីបានធ្វើឱ្យបាក់ទឹកចិត្តអ្នកវិនិយោគពីការអភិវឌ្ឍន៍គម្រោងកសិកម្ម ឬអេកូទេសចរណ៍ ដោយកំណត់ឱកាសការងារសម្រាប់គ្រួសារនៅជនបទ។

Summary of Socio-Economic Impacts of Crime

Impact Area	Description	Example
Economic Costs	Higher spending on policing, courts, prisons	National budget allocation to law enforcement increases
Business Decline	Reduced investment due to insecurity	Businesses install expensive security systems
Tourism Reduction	Visitors avoid unsafe areas	Tourist shops in Siem Reap close earlier
Human Capital Loss	Addiction, injuries, school dropout	Youth involved in drugs or gangs
Social Instability	Fear, mistrust, weakened community	Low-income neighborhoods experience isolation
Poverty Cycle	Crime prevents development opportunities	Investors avoid high-crime regions

7. វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវអំពីឧក្រិដ្ឋកម្មដោយប្រើវិធីសាស្ត្រវិភាគសំខាន់ៗ

ចំណូលប្លង់៖ សង្គមវិទ្យា ចិត្តវិទ្យា ច្បាប់ និងនរវិទ្យា

ខាងក្រោមនេះគឺជាការពន្យល់ច្បាស់លាស់នៃបច្ចេកទេសសម្រាប់ការយល់ដឹងស្តីពីឧក្រិដ្ឋកម្មដោយប្រើវិធីសាស្ត្រវិភាគសំខាន់ៗចំនួនបួន៖ សង្គមវិទ្យា ចិត្តវិទ្យា ច្បាប់ និងនរវិទ្យា ។

1. Concept: Multi-Disciplinary Analysis in Criminology

Criminology becomes deeper and more accurate when researchers use **multiple analytical lenses**. The four major disciplines—**sociology, psychology, law, and anthropology**—allow scholars to understand crime from the **individual, social, cultural, and legal** perspectives (Siegel, 2018).

ការស្វែងយល់ឧក្រិដ្ឋកម្មកាន់តែស៊ីជម្រៅ និងត្រឹមត្រូវជាងមុន នៅពេលដែលអ្នកស្រាវជ្រាវប្រើកញ្ចក់វិភាគច្រើន។ មុខវិជ្ជាសំខាន់ៗចំនួនបួន៖ សង្គមវិទ្យា ចិត្តវិទ្យា ច្បាប់ និងនរវិទ្យា ទាំងនេះអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកសិក្សាយល់ពីឧក្រិដ្ឋកម្មពីទស្សនៈបុគ្គល សង្គម វប្បធម៌ និងច្បាប់ (Siegel, 2018) ។

This multi-method approach is called **integrated criminological analysis** (Akers & Sellers, 2013). ប្រើវិធីសាស្ត្រពហុវិធីនេះត្រូវបានគេហៅថាការវិភាគឧក្រិដ្ឋកម្មរួមបញ្ចូលគ្នា (Akers & Sellers, 2013) ។

2. Techniques for Depth Analysis in Criminology

A. Sociological Technique

Purpose: To understand how society, social structures, and community relationships **influence crime**.

គោលបំណង៖ ចំណុចខាងក្រោមនេះជាគន្លឹះស្វែងយល់ពីរបៀបដែលសង្គម រចនាសម្ព័ន្ធសង្គម និងទំនាក់ទំនងសហគមន៍មានឥទ្ធិពលលើឧក្រិដ្ឋកម្ម។

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ Research Methods

- ការស្ទង់មតិសង្គម Social surveys
- ការសង្កេតសហគមន៍ Community observation
- ក្រុមគោលដៅសម្ភាសន៍ Interviewing groups (ឧ. សមាជិកក្រុមក្មេងទំនើង គ្រួសារ)
- ការវិភាគអំពីភាពក្រីក្រ វិសមភាព នគរូបនីយកម្ម Analysis of poverty, inequality, urbanization

Theory Connection

Crime is higher in disorganized neighborhoods (Shaw & McKay, 1942).

ទ្រឹស្តីសង្គមមិនរៀបរយ (Social Disorganization Theory) ៖ នៅក្នុងសង្កាត់ដែលមិនមានសណ្តាប់ធ្នាប់, ឧក្រិដ្ឋកម្មកើតមានខ្ពស់ជាង (Shaw & McKay, 1942) ។ មានន័យថា នៅក្នុងតំបន់អនាធិបតេយ្យងាយកើតឧក្រិដ្ឋកម្ម។

Example

If a city has high **unemployment, weak schools, and low social cohesion**, sociological analysis identifies these as crime-producing conditions.

E.g., some urban districts in Phnom Penh show that youth crime increases in communities with **poor school attendance** and **limited social services** (UNODC, 2021).

ប្រសិនបើទីក្រុងមួយមានភាពអត់ការងារធ្វើខ្ពស់ សាលារៀនខ្សោយ និងភាពស្មិតម្នាក់ក្នុងសង្គមទាប ការវិភាគបែបសង្គមវិទ្យាកំណត់កត្តាទាំងនេះថាជាលក្ខខណ្ឌបង្កើតឧក្រិដ្ឋកម្ម។

ឧទាហរណ៍ ទីប្រជុំជននៃខណ្ឌមួយចំនួនក្នុងរាជធានីបង្ហាញថា ឧក្រិដ្ឋកម្មយុវជនកើនឡើងនៅក្នុងសហគមន៍ដែលមានការចូលរៀននៅសាលាត្រីក្រ និងសេវាសង្គមមានកម្រិត (UNODC, 2021) ។

In-text citation: Crime is shaped by social institutions and conditions such as community structure and poverty (Shaw & McKay, 1942).

ការដកស្រង់ជាអត្ថបទ៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយស្ថាប័នសង្គម និងលក្ខខណ្ឌដូចជាចរាចរណ៍សម្ព័ន្ធសហគមន៍ និងភាពក្រីក្រ (Shaw & McKay, 1942) ។ ដូចក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ មនុស្សងាយរងគ្រោះ។

B. Psychological Technique

Purpose: To understand individual motivations, mental processes, personality traits, and emotional states that influence criminal behavior.

គោលបំណង៖ ដើម្បីយល់ពីការលើកទឹកចិត្តបុគ្គល ដំណើរការផ្លូវចិត្ត លក្ខណៈបុគ្គលិកលក្ខណៈនៃបុគ្គល និងស្ថានភាពអារម្មណ៍ដែលមានឥទ្ធិពលលើអាកប្បកិរិយាព្រហ្មទណ្ឌ។

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ Research Methods

- ទម្រង់ផ្លូវចិត្ត Psychological profiling
- ការធ្វើតេស្តបុគ្គលិកលក្ខណៈ: Personality tests (ឧ. មាត្រដ្ឋានបំពាន/ឈ្លានពាន)
- សម្ភាសន៍គ្លីនិក Clinical interviews
- ការវាយតម្លៃអាកប្បកិរិយា-ការយល់ដឹង Cognitive-behavior assessment

Theory Connection

Psychological Trait Theory → some people commit crime due to personality disorders, impulsivity, or trauma (Eysenck, 1977).

ទ្រឹស្តីចរិតលក្ខណៈផ្លូវចិត្ត នាំឱ្យមនុស្សខ្លះប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋដោយសារបញ្ហាបុគ្គលិកលក្ខណៈ ភាពអន្ទះអន្ទែង ឬរំជួល (Eysenck, 1977) ។

Example

A youth who grows up in an abusive home may develop **aggression** and **impulsivity**, which increase involvement in violent crime.

យុវជនដែលធំឡើងនៅក្នុងផ្ទះដែលបំពានអាចវិវត្តទៅជាការឈ្លានពាន និងភាពអន្ទះអន្ទែង ដែលបង្កើនការចូលរួមនៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មហិង្សា ឬប្រើអំពើហិង្សា។

In-text citation: Psychological theories argue that cognitive patterns and personality traits contribute to criminal behavior (Eysenck, 1977).

ការដកស្រង់ជាអត្ថបទ៖ ទ្រឹស្តីផ្លូវចិត្តអះអាងថា គំរូនៃការយល់ដឹង និងបុគ្គលិកលក្ខណៈរួមចំណែកដល់អាកប្បកិរិយាឧក្រិដ្ឋកម្ម (Eysenck, 1977) ។

C. Legal Technique

Purpose: To evaluate how laws, legal institutions, and justice procedures influence crime and the criminal response.

គោលបំណង៖ ដើម្បីវាយតម្លៃថាតើច្បាប់ ស្ថាប័នច្បាប់ និងនីតិវិធីយុត្តិធម៌មានឥទ្ធិពលលើឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការឆ្លើយតបព្រហ្មទណ្ឌយ៉ាងដូចម្តេច។

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ Research Methods

- ការវិភាគផ្នែកច្បាប់នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ Legal analysis of criminal codes
- ការពិនិត្យមើលសំណុំរឿងរបស់តុលាការ Court case review
- ការវាយតម្លៃគោលនយោបាយ Policy evaluation (ប៉ូលីស ការវិនិច្ឆ័យទោស)
- ការប្រៀបធៀបច្បាប់នៅទូទាំងប្រទេស Comparing laws across countries

Theory Connection

ឧក្រិដ្ឋកម្មបុរាណ (Classical Criminology)៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មអាចត្រូវបានកាត់បន្ថយដោយការព្យាករណ៍ យុត្តិធម៌ និងការដាក់ទណ្ឌកម្មសមាមាត្រ [proportionate punishment](Beccaria, 1764) ។

Example

If the legal system has **weak enforcement** or **slow court processes**, offenders feel less afraid of punishment.

In Cambodia, reforms improving **police patrols** and **drug enforcement laws** have impacted crime rates (UNODC, 2023).

ប្រសិនបើប្រព័ន្ធច្បាប់មានការអនុវត្តខ្សោយ ឬដំណើរការតុលាការយឺត ជនល្មើសមានអារម្មណ៍ថាមិនសូវភ័យខ្លាចចំពោះការផ្តន្ទាទោស។ នៅកម្ពុជា កំណែទម្រង់ កែលម្អការល្បាតរបស់ប៉ូលីស និងច្បាប់អនុវត្តគ្រឿងញៀនបានទុបស្តាត់ដល់អត្រាឧក្រិដ្ឋកម្ម (UNODC, 2023) ។

In-text citation: Strong and predictable legal sanctions are essential for deterring crime (Beccaria, 1764).

ការដកស្រង់ជាអត្ថបទ៖ ទណ្ឌកម្មផ្លូវច្បាប់ដ៏រឹងមាំ និងអាចព្យាករណ៍បានគឺចាំបាច់សម្រាប់ការទប់ស្កាត់ឧក្រិដ្ឋកម្ម (Beccaria, 1764) ។

D. Anthropological Technique បច្ចេកទេសនវវិទ្យា

Purpose: To understand crime **through** culture, traditions, norms, customs, and group identity.

គោលបំណង៖ ដើម្បីស្វែងយល់អំពីឧក្រិដ្ឋកម្មតាមរយៈវប្បធម៌ ប្រពៃណី បទដ្ឋាន ទំនៀមទម្លាប់ និងអត្តសញ្ញាណក្រុម។

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ Research Methods

- ការងារផ្នែកជនជាតិភាគតិច Ethnographic fieldwork
- ការសង្កេតរបស់អ្នកចូលរួម Participant observation
- សម្ភាសន៍វប្បធម៌ Cultural interviews
- សិក្សាអំពីពិធីសាសនា និងសញ្ញា វប្បធម៌របស់យុវជន Studying rituals, symbols, youth subcultures

Theory Connection

Crime is shaped by cultural meanings, emotions, and group identities (Ferrell, Hayward, & Young, 2015).

ឧក្រិដ្ឋកម្មវប្បធម៌ (Cultural Criminology)៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអត្ថន័យវប្បធម៌ អារម្មណ៍ និងអត្តសញ្ញាណក្រុម (Ferrell, Hayward, & Young, 2015) ។

Example

Some youth gangs may commit crimes not only for money but to maintain **group identity, respect, or cultural reputation**.

In rural developing country, certain community disputes (land, honor, family) may escalate to violence due to **cultural expectations** of retaliation.

ក្រុមក្មេងទំនើងមួយចំនួនអាចប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋមិនត្រឹមតែដើម្បីលុយប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែដើម្បីរក្សាអត្តសញ្ញាណក្រុម ការគោរព ឬកេរ្តិ៍ឈ្មោះវប្បធម៌។

នៅតំបន់ជនបទនៃប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ជម្លោះសហគមន៍មួយចំនួន (ដីធ្លី កិត្តិយស គ្រួសារ) អាចកើនឡើង ដល់អំពើហិង្សា ដោយសារការរំពឹងទុកវប្បធម៌នៃការសងសឹក។

In-text citation: Cultural meanings and subcultural values influence the way people see and engage in criminal behavior (Ferrell et al., 2015).

ការដកស្រង់ជាអត្ថបទ៖ អត្ថន័យវប្បធម៌ និងតម្លៃវប្បធម៌រងឥទ្ធិពលលើរបៀបដែលមនុស្សមើលឃើញ និងចូលរួម ក្នុងអាកប្បកិរិយាព្រហ្មទណ្ឌ (Ferrell et al., 2015) ។

Summary Table: Techniques for Depth Understanding of Crime

Discipline	Focus	Techniques	Example
Sociology	Society & institutions សង្គម និងស្ថាប័ន	Surveys, social mapping ការស្ទង់មតិ, ផែនទីសង្គម	Crime and poverty in urban areas ឧក្រិដ្ឋកម្ម និងភាពក្រីក្រនៅតាមទីប្រជុំជន
Psychology	Individual behavior អាកប្បកិរិយាបុគ្គល	Clinical interviews, testing ការសម្ភាសន៍គ្លីនិក, ការធ្វើតេស្ត	Trauma linked to youth violence របួសទាក់ទងនឹងអំពើហិង្សាលើយុវជន
Law	Rules & justice ច្បាប់ និងយុត្តិធម៌	Policy review, legal analysis ការត្រួតពិនិត្យគោលនយោបាយ, ការវិភាគផ្នែកច្បាប់	Weak enforcement increases crime ការអនុវត្តខ្សោយ បង្កើនឧក្រិដ្ឋកម្ម
Anthropology	Culture & identity វប្បធម៌ និងអត្តសញ្ញាណ	Ethnography, observation នវវិទ្យាវិទ្យា, ការសង្កេត	Gang identity influences behavior អត្តសញ្ញាណក្រុម (ទំនើង) មានឥទ្ធិពល លើអាកប្បកិរិយា

8. ការកាត់បន្ថយការកើតឡើងឧក្រិដ្ឋកម្ម (to reduce crime)

Below is a clear explanation of **how to reduce crime**, using **theoretical approaches, practical methods**, and **real case examples**, with **APA-style in-text citations** and a **reference list**.

ខាងក្រោមនេះគឺជាការពន្យល់យ៉ាងច្បាស់អំពីរបៀបកាត់បន្ថយឧក្រិដ្ឋកម្ម ដោយប្រើទ្រឹស្តី វិធីសាស្ត្រជាក់ស្តែង និង ឧទាហរណ៍ករណីជាក់ស្តែង។

1. Crime Reduction: Concept

Crime reduction refers to **strategies, policies, and interventions designed to decrease the occurrence, severity, and impact of criminal behavior** in society (Crawford & Evans, 2017).

ការកាត់បន្ថយឧក្រិដ្ឋកម្មសំដៅទៅលើយុទ្ធសាស្ត្រ គោលនយោបាយ និងអន្តរាគមន៍ដែលបានរចនាឡើងដើម្បីកាត់បន្ថយការកើតឡើង ភាពធ្ងន់ធ្ងរ និងផលប៉ះពាល់នៃអាកប្បកិរិយាឧក្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុងសង្គម (Crawford & Evans, 2017) ។

2. Theories and Methods for Reducing Crime

A. Situational Crime Prevention (SCP) Theory

Main idea: Crime happens when there is an *opportunity*; reducing opportunities reduces crime.

Scholar: Ron Clarke (1980)

គំនិតចម្បង៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មកើតឡើងនៅពេលមានឱកាស។ កាត់បន្ថយឱកាស កាត់បន្ថយឧក្រិដ្ឋកម្ម [Ron Clarke (1980)]។

Methods

- បង្កើនពន្លឺនៅកន្លែងសាធារណៈ Increase lighting in public spaces (ដាក់អំពូលភ្លើងនៅទីសាធារណៈពេលយប់)
- ដំឡើង CCTV, Install CCTV (ដំឡើងកាមេរ៉ាទូទស្សន៍ខ្សែកាប)
- ប្រើប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាព Use security systems (ចាក់សោរ សំឡេងរោទី)
- កែលម្អការរចនាផ្លូវ និងការមើលឃើញ Improve street design and visibility
- កាត់បន្ថយអនាមិកជនល្មើស Reduce anonymity of offenders

Case Example

In City, installing **CCTV cameras** in crowded markets and traffic intersections helped police respond faster to **motorbike theft** and **robberies**, reducing crime opportunities.

(SCP concept based on Clarke, 1980)

នៅក្នុងរាជធានីការដំឡើងកាមេរ៉ា CCTV នៅតាមផ្សារដែលមានមនុស្សកកកុញ និងផ្លូវបំបែកចរាចរណ៍បានជួយឱ្យសមត្ថកិច្ចឆ្លើយតបបានលឿនចំពោះចោរលួចរបស់របរ និងចោរលួចម៉ូតូ កាត់បន្ថយឱកាសនៃបទល្មើស

(SCP concept based on Clarke, 1980) ។

B. Social Learning Theory (SLT)

Main idea: People learn crime from peers, family, or community.

Scholar: Edwin Sutherland (1947)

គំនិតចម្បង៖ មនុស្សរៀនឧក្រិដ្ឋកម្មពីមិត្តភក្តិ គ្រួសារ ឬសហគមន៍ (Edwin Sutherland, 1947)។

Methods

- កម្មវិធីណែនាំយុវជន Youth mentorship programs
- សកម្មភាពសហគមន៍៖ កីឡា សិល្បៈ ថ្នាក់វិជ្ជាជីវៈ Community activities: sports, arts, vocational classes
- ការប្រឹក្សាគ្រួសារ Family counseling
- កម្មវិធីប្រឆាំងក្រុមក្មេងទំនើងនៅតាមសាលារៀន School-based anti-gang programs

Case Example

A community NGO in Kampong Cham offered **vocational training** and **peer mentoring** for at-risk youth. Participants reported lower involvement in **gang activities** and **drug use** because they gained support and positive role models (UNODC, 2021).

អង្គការសហគមន៍មួយក្នុងខេត្តកំពង់ចាម បានផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងការណែនាំពីមិត្តភក្តិសម្រាប់យុវជនដែលមានហានិភ័យ។ អ្នកចូលរួមបានរាយការណ៍ពីការជាប់ពាក់ព័ន្ធទាបនៅក្នុងសកម្មភាពក្រុមក្មេងទំនើង និងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ដោយសារពួកគេទទួលបានការគាំទ្រ និងគំរូជាវិជ្ជមាន (UNODC, 2021) ។

C. Strain Theory

Main idea: People commit crime when they cannot achieve economic or social goals through legal means.

Scholar: Robert Merton (1938)

គំនិតចម្បង៖ មនុស្សប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ នៅពេលដែលពួកគេមិនអាចសម្រេចបាននូវគោលដៅសេដ្ឋកិច្ច ឬសង្គមតាមរយៈមធ្យោបាយផ្លូវច្បាប់ (Robert Merton, 1938)។

Methods

- បង្កើតការងារបន្ថែមសម្រាប់យុវជនដែលមានចំណូលទាប Create more jobs for low-income youth
- លទ្ធភាពទទួលបានវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ (TVET) Access to skills training (TVET)
- អាហារូបករណ៍សម្រាប់ការអប់រំ Scholarships for education
- កម្មវិធីក្រុមហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់អាជីវកម្មខ្នាតតូច Microfinance loans for small businesses

Case Example

In City's low-income districts, job training centers that offered **motor repair, IT skills, and food services training** helped reduce youth involvement in theft and drug trafficking by creating **legal opportunities** for income (Merton, 1938).

នៅក្នុងសង្កាត់ដែលមានប្រាក់ចំណូលទាបក្នុងរាជធានី មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលការងារដែលផ្តល់ការបង្រៀនជួសជុលម៉ូតូ ជំនាញព័ត៌មានវិទ្យា ការបណ្តុះបណ្តាលសេវាកម្មម្ហូបអាហារ និងជំនាញផ្សេងៗបានជួយកាត់បន្ថយការសកម្មភាពចូលរួមរបស់យុវជនក្នុងការលួច និងការជួញដូរគ្រឿងញៀន ដោយបង្កើតឱកាសការងារស្របច្បាប់សម្រាប់បង្កើតប្រាក់ចំណូល (Merton, 1938)។

D. Community Policing Theory

Main idea: Crime decreases when police and community work together with mutual trust.

Scholar: Trojanowicz & Bucqueroux (1990)

គំនិតចម្បង៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មថយចុះនៅពេលដែលប៉ូលីស និងសហគមន៍ធ្វើការរួមគ្នាដោយទំនុកចិត្តគ្នាទៅវិញទៅមក (Trojanowicz & Bucqueroux, 1990)។

Methods

- បង្កើនការដើរល្បាតរបស់ប៉ូលីស Police walk patrols
- ការប្រជុំសុវត្ថិភាពសហគមន៍ Community safety meetings
- ប្រព័ន្ធរាយការណ៍ឧក្រិដ្ឋកម្មក្នុងស្រុក/សហគមន៍ Local crime reporting systems
- កម្មវិធីភាពជាដៃគូរបស់សាលារៀន-ប៉ូលីស Police-school partnership programs

Case Example

In Town, community policing initiatives involved police visiting schools and villages for **crime awareness campaigns**. This improved trust and reduced minor crimes like **pickpocketing** and **violence among youth** (UNODC, 2021).

នៅទីប្រជុំជនជាយក្រុងខ្លះ គំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ប៉ូលីសសហគមន៍ពាក់ព័ន្ធនឹងប៉ូលីសចុះទៅសាលារៀន និងភូមិសម្រាប់យុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយអំពីឧក្រិដ្ឋកម្ម។ នេះធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវទំនុកចិត្ត និងកាត់បន្ថយឧក្រិដ្ឋកម្មតូចតាចដូចជាការឆក់កាបូប (pickpocketing) និងអំពើហិង្សាក្នុងចំណោមយុវជន (UNODC, 2021)។

E. Rehabilitation and Reintegration Theory

Main idea: Proper rehabilitation reduces re-offending (recidivism).

Scholar: Cullen & Jonson (2017)

គំនិតចម្បង៖ តាមគំនិត Cullen & Jonson (2017) ការស្តារនីតិសម្បទាបានត្រឹមត្រូវកាត់បន្ថយការបំពានឡើងវិញ (recidivism) ។

Methods

- ការប្រឹក្សា និងការព្យាបាល Counseling and therapy
- កម្មវិធីអប់រំ និងវិជ្ជាជីវៈនៅក្នុងពន្ធនាគារ Education and vocational programs inside prisons

- ការគាំទ្រការរួមបញ្ចូលឡើងវិញបន្ទាប់ពីការដោះលែង (release) Reintegration support after release
- កម្មវិធីស្តារនីតិសម្បទាគ្រឿងញៀន Drug rehabilitation programs

Case Example

A rehabilitation program in Cambodia's Correctional Center provided **carpentry and sewing training** to inmates. After release, many found employment and avoided returning to crime (Cullen & Jonson, 2017).

កម្មវិធីស្តារនីតិសម្បទានៅមណ្ឌលអប់រំកែប្រែ កម្ពុជាបានផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលជាងឈើ និងកាត់ដេរដល់អ្នកទោស។ បន្ទាប់ពីការដោះលែង មនុស្សជាច្រើនបានរកឃើញការងារ និងជៀសវាងការត្រលប់ទៅធ្វើឧក្រិដ្ឋកម្មវិញ (Cullen & Jonson, 2017)។

Summary Table

Theory	Key Idea	Method	Case Study Example
Situational Crime Prevention	Reduce opportunity	CCTV, lighting	Markets & intersections
Social Learning Theory	Behavior is learned	Mentorship, youth programs	Kampong Cham NGO
Strain Theory	Pressure from lack of opportunity	Jobs, TVET, scholarships	Phnom Penh low-income areas
Community Policing	Police-community cooperation	Patrols, meetings	Siem Reap
Rehabilitation Theory	Reform offenders	Training, counseling	Correctional Center

9. Reference List (APA Style)

- Merton, R. K. (1938). *Social structure and anomie*. American Sociological Review, 3(5), 672–682.
- Siegel, L. J. (2018). *Criminology: The core* (6th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.
- Sutherland, E. H., & Cressey, D. R. (1978). *Criminology* (10th ed.). Philadelphia, PA: Lippincott.
- Siegel, L. J. (2018). *Criminology: The core* (6th ed.). Cengage Learning.
- Sutherland, E. H. (1947). *Principles of criminology* (4th ed.). J. B. Lippincott.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2021). *Crime prevention and criminal justice in Southeast Asia: Regional report*. UNODC.
- Akers, R. L., & Sellers, C. S. (2013). *Criminological theories: Introduction, evaluation, and application* (6th ed.). Oxford University Press.
- Beccaria, C. (1764). *On crimes and punishments*. Milan: Paola.
- Eysenck, H. J. (1977). *Crime and personality* (3rd ed.). Routledge.
- Ferrell, J., Hayward, K., & Young, J. (2015). *Cultural criminology: An invitation* (2nd ed.). SAGE.
- Shaw, C. R., & McKay, H. D. (1942). *Juvenile delinquency and urban areas*. University of Chicago Press.
- Siegel, L. J. (2018). *Criminology: The core* (6th ed.). Cengage Learning.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2021). *Crime and safety in Southeast Asia*. UNODC.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2023). *Drug situation in East and Southeast Asia*. UNODC.
- Becker, G. S. (1968). *Crime and punishment: An economic approach*. Journal of Political Economy, 76(2), 169–217.

- Cohen, L. E., & Felson, M. (1979). *Social change and crime rate trends: A routine activity approach*. American Sociological Review, 44(4), 588–608.
- Schultz, T. W. (1961). *Investment in human capital*. American Economic Review, 51(1), 1–17.
- Sen, A. (1999). *Development as freedom*. Oxford University Press.
- Shaw, C. R., & McKay, H. D. (1942). *Juvenile delinquency and urban areas*. University of Chicago Press.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2021). *Crime and safety in Southeast Asia*. UNODC.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2023). *Drug situation in East and Southeast Asia: Trends and patterns*. UNODC.
- Clarke, R. V. (1980). *Situational crime prevention: Theory and practice*. British Journal of Criminology, 20(2), 136–147.
- Crawford, A., & Evans, K. (2017). *Crime prevention and community safety: An introduction*. Routledge.
- Cullen, F. T., & Jonson, C. L. (2017). *Correctional theory: Context and consequences* (2nd ed.). SAGE.
- Merton, R. K. (1938). *Social structure and anomie*. American Sociological Review, 3(5), 672–682.
- Sutherland, E. H. (1947). *Principles of criminology* (4th ed.). J. B. Lippincott.
- Trojanowicz, R., & Bucqueroux, B. (1990). *Community policing: A contemporary perspective*. Anderson Publishing.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2021). *Crime and justice in Southeast Asia*. UNODC.